

นโยบายสาธารณะไม่สนองคนในพื้นที่

written by กองบรรณาธิการ | กรกฎาคม 5, 2017

โดยดานุชช์ บุญอรัญ

มหาสารคาม – ประธานศูนย์พัฒนานโยบายสาธารณะเชิงสร้างสรรค์ ต้องการให้ภาคประชาชนตื่นตัวเพื่อสะท้อนนโยบายสาธารณะจากล่างขึ้นบน ด้านประธานสภาอภัยแก่งเบี่ยงแฉ่งคนมหาสารคามบอกว่า ความไม่แนของนโยบายสาธารณะทำให้เกิดปัญหาหระหว่งรัฐกับคนในพื้นที่

เวทีเสวนาโสเหล่เข้มข้นเพื่อคนมหาสารคาม ตอน นโยบายสาธารณะกับชีวิตคนมหาสารคาม

เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน ที่ผ่านมา ที่วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (มมส.) ศูนย์พัฒนานโยบายสาธารณะเชิงสร้างสรรค์ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง ร่วมกับ สภาอภัยแก่งเบี่ยงแฉ่งคนมหาสารคาม(ภาคประชาสังคม) จัดเวทีเสวนา “โสเหล่เข้มข้น เพื่อคนมหาสารคาม ตอน นโยบายสาธารณะกับชีวิตคนมหาสารคาม เพื่อหารือถึงแนวทางขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะในจังหวัดมหาสารคาม มีผู้เข้าร่วมเสวนาทั้งสิ้นกว่า 40 คน

นายชวิรัต อาริยะศิริโชติ ประธานศูนย์พัฒนานโยบายสาธารณะเชิงสร้างสรรค์ กล่าวว่า นโยบายสาธารณะเป็นของคู่กันกับปัญหาสาธารณะซึ่งมีพัฒนาการมาพร้อมกับสังคมตามลำดับ ในยุคแรกนโยบายสาธารณะเป็นเรื่องของ

การจัดสรรคุณค่าให้แก่หน่วยต่างๆ ในสังคม อำนาจตัดสินใจทั้งหมดขึ้นอยู่กับรัฐ ต่อมาเริ่มมีการถกเถียงกันในเรื่อง การผูกขาดอำนาจกำหนดนโยบายของคนบางกลุ่มซึ่งส่งผลดีผลเสียต่อประชาชนส่วนใหญ่ จนกระทั่งนำมาสู่ยุค นโยบายสาธารณะแบบปรึกษาหารือซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเช่นในปัจจุบันนี้

นายชริวัตต์ อาริยะสิริโชติ ประธานศูนย์พัฒนานโยบายสาธารณะเชิงสร้างสรรค์ กล่าวเปิดงานเสวนา

ประธานศูนย์พัฒนานโยบายสาธารณะเชิงสร้างสรรค์กล่าวอีกว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเด็นนโยบายสาธารณะ เปลี่ยนผ่านมาสู่ยุคปัจจุบัน คือบาดแผลเชิงนโยบายจากผู้ใช้อำนาจรัฐในอดีต เช่นปัญหาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ตันมองว่าปัญหาเหล่านี้เหมือนกับการตัดเสื้อตัวเดียวแล้วให้คนทุกคนใส่ กล่าวคือนโยบาย ทั้งหมดถูกคิดจากส่วนกลางและมอบให้ส่วนราชการระดับพื้นที่นำไปใช้ปฏิบัติโดยขาดการเชื่อมโยงกับคนในพื้นที่ ดังนั้นแนวคิดหลักของการจัดเสวนาในครั้งนี้จึงมุ่งเน้นให้เกิดการตื่นตัวของภาคประชาชนเพื่อสะท้อนนโยบาย สาธารณะจากฐานรากกลับไปสู่ส่วนบน

“นโยบายสาธารณะ ไม่ใช่เรื่องของคนอื่น แต่เป็นเรื่องของคนที่มีประสบปัญหา คนที่มีประสบด้วยตนเองเท่านั้นจึงจะ เข้าใจรากเหง้าของปัญหา ผมหวังว่าเราจะร่วมมือกันปลุกเสียงสะท้อน สร้างกระบวนการและวิธีปฏิบัติร่วมกันเพื่อ นำไปสู่ประชาสังคมที่แท้จริง” นายชริวัตต์กล่าว

นายวิวัฒน์ วิจารณ์จักร ประธานสภาอภัยแก่งเบี่ยงแฉ่งคนมหาสารคามกล่าวว่า ปัญหาที่ผ่านมาของนโยบายสาธารณะ ของจังหวัดมหาสารคามมักเกิดจากความร่วมมือกันที่ไม่ตลอดรอดฝั่งระหว่างหน่วยงานรัฐกับคนในพื้นที่

นายวิพัฒน์ยกตัวอย่างกรณีสวัสดิการทางสังคม ซึ่งข้าราชการและประชาชนในพื้นที่ที่มีปัญหาในแง่ของความเหลื่อมล้ำ เมื่อสภาอภักพวงเบ่งแญงคณมหาสารคามได้ชักชวนประชาชนให้ร่วมกันจัดตั้งกองทุนสวัสดิการประชาชนก็ได้รับการสนับสนุนงบประมาณส่วนหนึ่งจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ต่อมาสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกลับมีคำสั่งให้เรียกเงินดังกล่าวคืนโดยให้เหตุผลว่าเป็นการใช้เงินผิดประเภท กรณีนี้ส่งผลให้ประชาชนเกิดความเสื่อมศรัทธาและไม่ต้องการมีส่วนร่วมกับรัฐในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ

สภาอภักพวงเบ่งแญงคณมหาสารคาม เป็นการรวมตัวขององค์กรภาคประชาสังคมในจังหวัดมหาสารคาม ที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน ปี 2555 ประกอบด้วยเครือข่ายภาคประชาชน ภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ 15 เครือข่าย เพื่อต้องการเห็นชาวมหาสารคามมีจิตสำนึกรักท้องถิ่น รู้รักสามัคคี สามารถพึ่งพาตนเอง อาศัยซึ่งกันและกัน และมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเพื่อนำชาวมหาสารคามไปสู่สังคมสุขภาวะ

ส่วนทุนทรัพย์หลักมาจากการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ด้านกองทุนฌาปนกิจจัดตั้งเป็นบัญชีระดมจากสมาชิกสภาอภักพวง

นายวิพัฒน์กล่าวอีกว่า แม้จะไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ แต่กองทุนสวัสดิการประชาชนซึ่งดำเนินการโดยสภาอภักพวงเบ่งแญงคณมหาสารคามก็ยังคงมีอยู่จนถึงปัจจุบัน โดยขณะนี้มีการขยายผลไปได้มากถึง 123 ตำบล มีสมาชิกกว่า 140,000 คน และมีทุนกว่า 300 ล้านบาท

“ผมว่านโยบายของรัฐไม่มีความแน่นอนแสดงออกถึงความไม่จริงจังต่างจากใจชาวบ้านที่ต้องการทำจริง พวกเราบริสุทธิ์ใจ แต่รัฐยังอ้างแต่ระบบระเบียบบปลื้มยอย” นายวิพัฒน์กล่าวทิ้งท้าย

นายวิวัฒน์ วิจารณ์จักร ประธานสภาอภัยแก่เบ่งแญงคนมหาสารคาม (เสือฟ้า) และนางสุมาลี รัตนะทิพย์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขามเรียง (กอดอก) ร่วมงานเสวนา

นายบวร วิเศษดี สมาชิกสภาอภัยแก่เบ่งแญง อ.บรบือกล่าวว่ ประชาชนในจังหวัดมหาสารคามประสบปัญหาการขาดกระบวนการเรียนรู้โดยรวม ประชาชนขาดการรับรู้ข้อมูลทั่วไปทำให้ไม่สามารถเรียนรู้นโยบายสาธารณะได้สังเกตได้จากการจัดอบรม เสวนา หรือเวทีให้ความรู้ต่างๆ จะมีคนเข้าร่วมน้อยมาก คนส่วนใหญ่ที่มาเข้าร่วมก็เป็นคนหน้าเดิมที่ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมา ดังนั้นการหวังพึ่งกระบวนการการมีส่วนร่วมเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอจำเป็นต้องเติมเต็มในเรื่องขององค์ความรู้และสร้างต้นแบบนาร่อง เริ่มต้นไปจากจุดเล็กๆ ในชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนลุกขึ้นมาคิดเองแทนที่จะรอคอยแต่นโยบายรัฐ ในสภาพเช่นนี้หากไม่มีการพัฒนาคนการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะจากฐานรากของคนมหาสารคามก็คงไม่อาจเกิดขึ้นได้จริง

นางสุมาลี รัตนะทิพย์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขามเรียง อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคามกล่าวว่า จากประสบการณ์ของตนซึ่งทำงานสาธารณสุขในพื้นที่ และได้มีบทบาทผลักดันนโยบายสาธารณะระดับชุมชนมองว่าการดำเนินการใดๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทำให้ถูกต้องตามระเบียบ และข้อกฎหมาย ปัญหาของพื้นที่มหาสารคามคือประชาชนยังอ่อนแอเริ่มตั้งแต่ระดับผู้นำชุมชนซึ่งไม่มีความรู้และทำงานกันอย่างขอไปที

“บางที่มีเงินมา ผู้ใหญ่บ้านก็คิดไม่ออก บางคนก็บริหารจัดการบขไม่เป็น ทำงานแบบเฉพาะให้หมดภาระตัวเอง ดิจันเคยเป็นพี่เลี้ยงโครงการระดับพื้นที่มาหลายยุค เวลาเชิญมาประชาคมบอกได้เลยว่าไม่มีคน โครงการพัฒนาชุมชนส่วนใหญ่จึงเกิดจากการลอกการบ้านกัน เจาะจงเอาเฉพาะที่หาซื้อง่าย ราคาไม่สูง เพื่อให้แล้วเสร็จได้ตามเวลาที่รัฐกำหนดเป็นงานๆ ไป” นางสุมาลิกกล่าว

นางสุมาลิกกล่าวด้วยว่ ประชาชนมองเฉพาะผลประโยชน์ส่วนตัว ยกตัวอย่างนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุซึ่งไม่มีการแบ่งแยกระหว่างผู้มีฐานะร่ำรวยกับผู้มีฐานะยากจน ในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ตนเคยทำหนังสือขอให้แก้ไขเรื่องนี้และในพื้นที่ก็มีการหารือกันในสภาผู้สูงอายุ (ระดับตำบล-ผู้เขียน) เพื่อขอให้จ่ายเงินก้อนนี้เฉพาะผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน แต่ปรากฏมีผู้สูงอายุที่ไม่ได้มีฐานะยากจนออกมาพิทักษ์สิทธิของตัวเองจนต้องล้มเลิกข้อเสนอ

ทั้งนี้ การเสวนาครั้งนี้เป็นการสะท้อนปัญหาจึงไม่มีบทสรุป แต่การเสวนาครั้งที่ 2 ที่จะจัดขึ้นในเดือนสิงหาคมนี้จะ เป็นเวทีระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา

ดานุชช บัญธอรัญ เป็นผู้เข้าอบรมโครงการอบรมนักข่าวภาคอีสาน ประจำปี 2560 ของเดอะอีสานเรคคอร์ด